

Checklist Screening Separatieangst

De Checklist Screening Separatieangst is een hulpmiddel waarmee u kunt onderzoeken of er mogelijk sprake is van separatieangst. De checklist is ontwikkeld door de afdeling Psychotherapie van Bartiméus. Op basis van de score kunt u bepalen of de cliënt mogelijk in aanmerking komt voor een TTSA-behandeling. De score geeft een indicatie; voor behandeling is een gedegen diagnose gewenst.

De checklist bestaat uit twee delen:

- Vragenlijst deel 1 bestaat uit 7 vragen uit de categorie angststoornis van de PIMRA-Z¹.
- Vragenlijst deel 2 bevat de DSM-5 criteria geformuleerd in vragen zoals u deze kunt voorleggen aan de cliënt.

Deel 1

Onderstaande vragen kunt u in gesprek met uw cliënt voorleggen. Vink het antwoord aan: 'Ja' of 'Nee'.

Vragenlijst deel 1	Ja	Nee
Maak je je zorgen over het maken van vrienden?		
Ben je meestal zenuwachtig?		
*Voel je je meestal ontspannen?		
*Als zaken slecht lopen voor je, voel je je dan oké?		
Pieker je veel?		
*Praat je graag met nieuwe mensen?		
Denk je aan één ding tegelijk?		
Totaal: Tel het aantal keer 'Ja' + de aantal keren 'Nee' bij items met *		

Als de totaalscore 4 of hoger is, zijn er signalen voor een angststoornis.

Deel 2

De onderstaande vragen kunt u met de cliënt doornemen. In de 'Check' kolom vinkt u aan of de cliënt voldoet aan het desbetreffende (DSM) criterium. De criteria zijn onderverdeeld in A, B, C en D.

¹ PIMRA-Z is een screeningslijst voor symptomen van psychopathologie bij mensen met een verstandelijke beperking. Angst is één van de symptomen die u met deze lijst kunt screenen.

Invullen vragenlijst

De vraagstellingen zijn voorbeeldvragen. De vraag kunt u natuurlijk ook anders formuleren, zodat het past bij de cliënt en de situatie. Als het maar refereert aan het criterium. Het gaat er uiteindelijk om dat u een goede indicatie krijgt voor uw cliënt.

Respons:	Vul onder Check in:
Indien de cliënt de vraag bevestigend beantwoordt, voldoet hij aan het criterium	
Indien het criterium niet van toepassing is	Blanco

Vragenlijst deel 2		
Vraagstelling aan de cliënt	Criteria Separatieangststoornis	Check
A1. <i>Hoe is het voor jou als je denkt aan de begeleider die weg is gegaan?</i>	A1. Terugkerend overmatig lijden wanneer zich een scheiding van huis of van een van diegenen aan wie het kind gehecht is voordoet of verwacht wordt.	
A2. <i>Maak je je zorgen om de begeleider die weg is gegaan? Ben je bang dat je de begeleider door haar vertrek niet meer zal zien?</i>	A2. Aanhoudende en overdreven bezorgdheid over het verliezen van degenen aan wie het kind gehecht is of het mogelijke kwaad dat deze kan overkomen.	
A3. <i>Ben je bang voor een onverwachte gebeurtenis die kan plaatsvinden zodat je de begeleider niet meer zal zien?</i>	A3. Aanhoudende en overdreven bezorgdheid dat een onverwachte gebeurtenis tot een scheiding van een belangrijk persoon, aan wie het kind gehecht is, zal leiden [bv. dat het zal verdwalen of zal worden gekidnapt].	
A4. <i>Is het moeilijk om dagelijkse dingen te doen omdat je steeds aan de begeleider moet denken?</i>	A4. Aanhoudende tegenzin of weigering om naar school of ergens anders heen te gaan vanwege de scheidingsvrees.	
A5. <i>Ben je bang om alleen te zijn?</i>	A5. Aanhoudende en overdreven vrees voor alleen zijn of weigeren alleen thuis te zijn zonder degenen aan wie het kind gehecht is of in andere situaties te zijn zonder de	

	aanwezigheid van belangrijke volwassenen.	
<i>A6. Ben je bang om te gaan slapen?</i>	A6. Aanhoudende tegenzin of weigering om te gaan slapen zonder dat diegene aan wie het kind gehecht is en in de buurt is, of om ergens te gaan logeren.	
<i>A7. Droom jij wel eens dat je begeleider weggaat. Heb jij wel eens nachtmerries om alleen gelaten te worden door je begeleider?</i>	A7. Terugkerende nachtmerries over het thema separatie.	
<i>A8. Heb je wel eens last van hoofdpijn, buikpijn, misselijk, als je denkt aan de begeleider die is weggegaan?</i>	A8. Terugkerende klachten over lichamelijke symptomen [zoals hoofdpijn, buikpijn, misselijkheid of braken] wanneer zich een scheiding van degenen aan wie het kind gehecht is voordoet of verwacht wordt.	
<i>B. Hoe lang ben je al bang om zonder je begeleider te zijn?</i>	B. De duur van de stoornis is ten minste vier weken.	
<i>C. Hoe beïnvloeden de angsten je werk/dagbesteding?</i>	C. De stoornis veroorzaakt in significante mate lijden of beperkingen in sociaal of school [beroepsmatige] functioneren of het functioneren op andere belangrijke terreinen.	
<i>D: Heb je eerder last gehad van psychische problemen of angst?</i> Ga als gedragsdeskundige na of de angsten die de cliënt nu ervaart niet voorkomen uit eerdere psychische problemen.	D. De stoornis komt niet uitsluitend voor in het beloop van een pervasieve ontwikkelingsstoornis, schizofrenie of andere psychotische stoornissen en is bij adolescenten en volwassenen niet eerder toe te schrijven aan een paniekstoornis met agorafobie.	

Resultaat Checklist: vragenlijst deel 1 + deel 2

Voeg de resultaten van vragenlijst deel 1 en vragenlijst deel 2 nu samen in onderstaand overzicht.

Dit doet u als volgt:

Als het antwoord bevestigend is ('Ja'), zet dan een vinkje onder Check:

Is het antwoord 'Nee', laat het invulveld dan 'blanco'.

Totale Checklist	Check
Vragenlijst 1: Is de Totaal score hoger dan 4?	
Vragenlijst 2: Voldoet de cliënt aan drie of meer van de acht A-criteria?	
Voldoet de cliënt aan criterium B?	
Voldoet de cliënt aan criterium C?	
Voldoet de cliënt aan criterium D?	

Waardering

Op basis van de scores in de totale checklist krijgt u een indicatie:

- 5 keer 'Check': Er is een groot vermoeden van separatieangst bij de cliënt. De cliënt kan in aanmerking komen voor de behandeling TTSA.
- 3 – 4 keer 'Check': Neem contact op met de afdeling Psychotherapie om de mogelijkheden voor behandeling te bespreken.
- 1 – 2 keer 'Check': Er is geen indicatie voor separatieangst. De behandeling TTSA is dan niet bruikbaar voor de cliënt.

Heeft u vragen?

Neem contact op met de afdeling Psychotherapie van Bartiméus. Bel 0343-526543 of stuur een e-mail naar psychotherapie@bartimeus.nl

